

Abonnement pour un an:

250 piastres

Edition spéciale 500 piastres

Adresse:

Idjtihad Constantinople

Téléph-St, 865

XXème ANNÉE

1 Novembre 1924 — No 171

اجتهاد

فلسفی ، اجتماعی ، ادبی ، اقتصادی مجموعه

اٲونمانه سنه لکى [٢٤ نسخه]

داخل ايجون ٢ ، خارج ايجون

٢ ١/٢ اعلا کاغدايى ٥ ايرادر ،

اداره خاھسى

جفال اوغلانده « اجتهاد نهوى »

تلفون : استاېبول ٨٦٥

يکرمنجى سنه

نومرو ١٧١ - ١ تشرين ثانى ١٩٢٤

کیدہر و نوزده اوزانان کوکدرده اطرافہ یاییلیر . یوزندہ
خفیف برطوپراق طبقہ سی اولان یرلردہ توجمان آغاجلرک
یوئوبوب یوکسلیدیکنی ہر وقت کورہ یاییلیر . نباتات
آراسندہ ہوادن و طوپراقدن اُک چوق عناصر غدائیہ
آلان آغاجلردر . دیکر طرفندہ یپراقلر ، چایرلرک
کافی درجہدہ اولمدینی یرلردہ حیوانلر ایچون اُک فائدہ لی
بر غدا در . زراعت عادیه مساعدا اولمایان ویا اصلاحی
اوزون و یویوک فدا کارلقلرہ احتیاج کوستردن یرلردہ
آغاج یتشدیریلہ جک اولورسا ، بونلرک اودونندن مہم
استفادہ لر تأمین ایدیلدکن باشقا یپراقلردن دہ حیوانلر
ایچون چوق فائدہ لی بر غدا چیقاریلہ یاییلیر . آغاج یتشدیریلن
یرلردہ زراعت نقطہ نظرندن نہ کی فائدہ لر کورولہ جکنی
اولکی محاضرہ مزدہ سویلہ مشدک . آغاجلردن طوپراغہ
دوشن یپراقلر چورودکن صوکرک پک فائدہ لی عناصر
انباتیہ و غدائیہ نک تشککنہ خدمت ایدر . حیوانلرہ
یدیرلمک ایچون داہا اول قوپاریلان یپراقلردہ کورہ یی
چو غالدیر و طولایبسیلہ طوپراقلرک ایلا شوب قوتلنمہ سنہ
یاردیم آیلر . کورہ حالتہ انقلاب ایدن عناصر معدنیہ نک
طوپراقدہ داہا فائدہ لی اولدیو معلومدر . برحق تلبیکدہ اوتک
مقداری نہ درجہدہ چو غالیسا ، اُت ، سوت ، کورہ و یوک
کی حاصلات حیوانیہدہ اونسبتدہ آرتارویودہ یویوک یویوک
استفادہ لر تأمین ایدر . مثلاً ، ارن دہ نوملک بریرہ یدیشر
مترو آچیغلغندہ دیکیلہ جک طوت آغاجلردن سنوی اون بش
بیگ اوقہدن زیادہ یاش یپراق آلینا یاییلیر . بو آغاجنر
داہا صیق اولارق دیکیلیر و کایشی کوزل بر صورتدہ
یتشدیریلہ جک اولورسا ، عادتا بر طوت صنعی چایرلنی
وجودہ کلیر و اون دونوم بر یردن ہر سنہ یکرمی بیگ
اوقہ یپراق آلینیر .

خلاصہ ، مملکتیمزک زراعتہ مساعدا اولمایان یرلردن
استفادہ ایتمک ایچون بورالردہ مختلف جنس و آغاجلردن اورمانلر
یتشدیریمک دایما ممکندر . موجود اورمانلر می محافظہ
ایتمک و بونلردن فنی برطرزدہ استفادہ ایلمک چارہ لرینی
آرامقہ برابر یکیدن اورمان یتشدیریمکدہ حکومتک
سیاست زراعیہ سندہ اک مہم بر موقع اشغال ایتمہ لی در .
اوزمان ، بر ایکی محاضرہ زراعیہ مزدہ صایدیغیمز منفعتلر

اک ذی و عرفانی کنجلر مزدن اولان سابق داخلہ
ناظری احمد فرید بکک شخصندہ کیمہ ونیہ هجوم
ایدیلدیکنی آکلایان اولمادی . بودفعہ واصف بکک
عزوم و مجدد شخصندہ هجومہ معروض اولانک کیملرونہ
اولدینی - رجا ایدہرم - آکلایلیسین .

ع . ج .

محاضرہ زراعیہ :

۱۴

اورمانلرہ ویریلن ضررلر

[دوام]

زراعت عادیه یہ الیریشلی اولمایان بر چوق یرلر واردر ، کہ
بورالردہ پک کوزل اورمان یتشدیریلہ یاییلیر . اک فنا
طوپراقدہ بیلہ طوتوب بویویہ جک بر ویا متعدد جنس
آغاجلر واردر . ہان عمومیتلہ آغاجلرک طرز تشکلری
دیکر نباتات مزروعیہ نسبتلہ ، ائی کوتو بوتون طوپراقلردن
وبری برینہ بکزمہ پن اقلیملردن داہا زیادہ استفادہ ایتمہ یہ
الویریشلی در .

بوسادہ ہوکون آناطولینک زراعتہ الویریشلی اولمایان
یرلردن واسع اورمانلر یتشدیریمک امکانی واردر . نہایت
اون بش ، یکرمی سنہدن عبارت بر زماندہ بوتون مملکتی
اورمانلرلہ قاپلامق الک قولای برایشدر . وقتیلہ دوردونجی
اوردو مشیری ذی پاشا ، بر قاچ سنہ ظرفندہ ارزنجاندہ
کوزل آغاجلرلر یتشدیریمہ یہ موقی اولمشدی . بر
آرالق ارضروم والیدکنندہ بولونان رؤف پاشا مرحوم
ارضرومہ یاقین بریردہ ، (گز) دینیلن موقعدہ برفدانلق
وجودہ کتیردی و صوغانلی طاغلری روسیا طرفندہ
قالدقن صوکرک اورمانلرلردن کورولن بی نہایہ مشکلاتہ
چارہ ساز اولق ایستہدی . ایستانبولہ عودتدہ ، ارضروم
اقلیمیلہ استیناس ایدہ بیلہ جک آغاجلرک تخمیلرندن کندیسنہ
برقاچ چووال طولوسی تخم کوندرمشدم .

نہ چارہ کہ ، مرحومدن صوکرک برینہ کلنلر بوفائدہ لی
ایشدہ دوام ایتمہ دیلر . پاشانک تشبثی دہ اونودولوب کیندی !
آغاجلرک ہان ہر اقلیمدہ و ائی کوتو بوتون طوپراقلردہ
یتیشہ بیلدیکنی سویلہ مشدک . آغاجک کوکی چوقدہ رین

آلده ايدىلىش و مهم بر منبع استحصال قولايجا وجوده
كلش اولور .

بكر بكي - حسين كاظم

سياست و اقتصاد

— ۳ —

محزرى: يوسف آقچوراك

بشنجى مقاله نيك عنوانى «جلادت كوسته ريكنز !»

در . بوسوز مصطفى كلك سحرار و سحرار سوزيدر .
بكر سامى بك ، فطانت سياسيه سنه قناعت كيتيرمش و تقدير
ايتش اولديغ بكر سامى بك ، هيئتيله اوروپادن عودتى
صره سنده يوسف بكك يازديغى بر مقاله در . يوسف بكك
بعضاً آجى ده اولسه دوشونديكمزى سويله ميه مساعد
ايتمه سندن ده قوت آلاراق ديه جكنزكه بومقاله پك حق سز
وظالم بر حكم ايله باشلايور: «متاركيه نى متعاقب بر حوق
كيمسلى بيوك دولت لردن رينك مانداسى ، وصايتى آلتنه ملكيتى
قومايه چاليشدى» ديديكدن صوكره عينا بوعجائب سياستك
اكتر مروجرارى هيچ بدلا دكلدى ؛ ملكيتك ، ملك
حيات و استقبالى ، حریت و استقلالنى هيچه صايان ،
صرف حيات ذاتيه سنى ، منافع شخصيه سنى دوشونن ،
حریت و استقلال جهاندنده منفعتلرينه خلل كله جكنندن
اوركن كيمسلى درى . «سوزلرينى علاوه ايدىيور .

بوسوزلرك نه قادر آز منصفانه اولديغنى شرح ايتك
ايسته سهك بر حوق كلر آچاقدور . انصاف دينك يارنى در
ديرلر نجه انصاف دينك تمامى اولمايدير . يوسف بك
برادر مز اوزمانك آمريكا ، انگلتره ، فرانسه ، ماندالرينى
تأمين ايچون جمعيت تشكيل ايتش و باخلاصه آمريكا
سهار تخانه سنك ايشيكنى آشينديرمش اولان ذوات منوره نك
بعضيلرينك اليوم بيوك ملت مجلسنده اعضاي ممتازه و نافذه دن
بولوندوقلرينى دوشونمه يورمى ! فضيلتلىر منك بى امان بر
تحليله تحملى اولماديغنى كوسترمك ايسته ميه يز ؛ بدايتده بر
مقاومت و محاصره نك و حركت مليه نك بى سود و عظيم تهلكه ايله
مهلك اولديغنه قائل اولان و بوفكرينى بيوك رايمان و اخلاص
حميته نشر ايدن برذات بيليرزكه حكومت مليه نك بالاخره
اوزون مدت الكمهم بر نظارتى بيوك بر حيت و درايته

ايضا ايتمشدر . برخسته نى ادويه ايله تداوى ايتك ايسته ن
حكيم ده ، مطلقاً بر عمليه جراحيه اجراسيله خسته نك
اولومدن قور تولاييله جكنه قانع وبونى مصرأ طالب اولان
حكيم ده خسته نك خادم و خير خواهيدر . طبيب كله سنه
حكيم كله سنى ترجيحاً استعمال ايتديكمزك سببى ايضاح ايتميه لم .
يوسف آقچوراك هر ناضلسه بوكنهاى ايشله دكدن

صوكره ينه ثواب و صواب اولان سوزلرينه دوام ايدىيور:
«جلادت كوسته ريكنز» مصطفى كلك باشلك آغزيله

بنون اجداد ، بتون تاريخ بو قومانداني ويريوردى . .
مصطفى كلك باشا ، ملك باشسز و آواره قالدغى او فطيم كونلرى
حكايه ايدركن ديورك «الك منور صايلان انسانلرك مانداجلوبيتى
ايله عادتاً ملكك روح استقلالنى بيقمق ايچون غافلانه بر سعى
و كوشش مئادى ايچنده چيريندقلىرى حيرتله كورسيورد . بن آرتق
شوق نظهرلى غايت واضح مطالعه ايدميليورد ؛ دشمنلر استقلالنى
احياه قرار و يرملشدر . بو حقيقتى ملت هنوز كشف ايدمه مشدر .
او حقيقتى كشف ايتمشدى قراري نى آلدى و قومانداسى و يردى :
جلادت كوسته ريكنز !

آلتنجى مقاله سنك عنوانى (وضعيتمز ، وظيفه لر مزدن
برى) در . مهم فقره لر وار «حرب عمومى ممالك عثمانيه نى
تقسيم ايچون آجيله مشدر دينيله بيلير» ادعاسى دوغرى
دكلدر . حرب عمومينك نيچون آجيلديغندن زياده ناصل
آجيلديغنى تدقيق اولونمايدير . قانعزكه بومسئله عسكرى
سياسى ، اقتصادى اولماقدن زياده حلى پسيقولوجياشناس
نظرينه محتاج اولان برمسئله در . (دوقور كوستاولوبون)
طرفزدن ترجمه و (قناعت كتابخانه سى) معرفتيله نشر اولونان
كتابنى ، (حرب عمومى دن آليمان پسيقولوجياى درسلر)
عنوانلى بيوك جلدى او قوماليدير . حرب عمومى بالتصور
ارتكاب ايديله مش اولان ديواندام بر جنائت اولمشدر .

صوكره حرب عموميه بزه قارشى بر اهل صليب
حركتى كورمه سى نه تماماً دوغرى دكلدر . الك بيوك
وتاريخى حركت و انقلابلرده اقتصادى اندیشه نك ، اقتصادى
غريزه نك رولى ابتداءى و نهايدير . حضرت محمدك پيغمبر لىكنك
قبيله قریش طرفندن تصديق ايديله سنده و بوضوئله
اسلام دينك تأسس ايتمه سنده ، يوسف بك برادر مزجه
معلوم در كه اقتصادى اندیشه عامل اساسى اولمشدر [۹]

[۹] (تاريخ اسلاميت) عنوانلى كتابمىزك جلد اولنده رسالت
بخش باقك .